

**Сьогодні
в номері:**

- 4 БЕРЕЗНЯ — ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР.
- ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ ЗАВЕРШЕНО.
- НОВИНИ.
- СЕСІЯ: ПОВНИЙ ВПЕРЕД!
- У НАС В ГОСТЯХ — УЧАСНИКИ НАРАДИ МОЛОДИХ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ.
- ОДЕСЬКОМУ РАДІО — 50.
- РЕЗОНАНС. ЧИТАЧІ ПРО «ТУПІК».
- ВЕСЕЛИЙ КОНСПЕКТ.
- СПОРТ.

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 45-й № 4 (1338). 26 СІЧНЯ 1979 р. Виходить щоп'ятниці. Ціна 2 коп.

**РІШЕННЯ
XXV
ЗІЗДУ
ПАРТІІ
В ЖИТТЯ!**

СЕСІЯ: ПОВНИЙ ВПЕРЕД!

НАШІ КОРЕСПОНДЕНТИ ПИШУТЬ
ПОРТРЕТ ОДНОГО ДНЯ СЕСІЇ

ДИВ. 2-гу стор.



ної економії соціалізму була корисною і сприяла розширенню знань з політекономії. Було прийнято рішення продовжити роботу гуртка до закінчення навчання в університеті і залучити до роботи в гуртку студентів молодших курсів.

Л. ГНИЛИЦЯ,
студентка IV курсу
біофаку, староста гуртка.

Нова перемога Ігоря Дугинця

Мороз не став перешкодою у змаганнях дискоболів, які відбувалися у Ворошиловграді на першості Української ради «Динамо». Студент нашого університету Ігор Дугинець в одній із спроб кинув снаряд на 60 метрів 62 сантиметри і завоював золоту медаль.

Вітаємо!

Вулиця імені Островидова...

Кожне місто має свою історію, і вона часто відбивається на назвах його вулиць. Ми по них проходимо і не звертаємо уваги, що за назвою криється доля тієї чи іншої людини.

Студенти нашого факультету зацікавилися назвою однієї з відомих вулиць Одеси — Островидова. Кожен з нас знав, що Островидов революціонер, і... це майже все, що було нам відомо про цю людину. Тому чергове засідання наукового гуртка фізичного факультету з історії КПРС було присвячене життю та діяльності Василя Андрійовича Островидова. На нього студенти запросили Тетяну Василівну Островидову, — дочку видатного революціонера, співака, бійця і агітатора перших реформ Радянської влади. Цій зустрічі передувала велика підготовча робота, а зараз, коли все позаду, студенти II курсу Аня Шаласва, Женья Мислін, Люда Тимофеева, які готували засідання, можуть вважати, що воно пройшло на високому рівні. Усім присутнім було цікаво послухати розповідь Тетяни Василівни і своїх товаришів про діяльність цієї всебічно обдарованої людини.

Наприкінці засідання виступив доцент кафедри історії КПРС Я. М. Штернштейн, який щиро подякував Т. В. Островидовій за участь в роботі гуртка. Зустріч закінчилася гучними оплесками, а на згадку дочці революціонера подарували букет червоних гвоздик.

І. СИНІНА,
студент II курсу
фізичного факультету,
слухач школи молодого
журналіста.

Вогні агітпункту

Кожен день наближає нас до 4 березня, дня виборів до Верховної ради СРСР. Кампанія по підготовці до цієї важливої події набирає все більшого розмаху. І в ній чимала роль належить агітпунктам, які активно діють на виборчих дільницях.

В агітпункті, який функціонує в головному корпусі нашого університету, я побував вчора. Кожного тут знайде все, що потрібне виборцю: на столах — підшивки свіжих центральних, республіканських та обласних газет, кількох назв журналів. На стінах — дбайливо, привабливо оформлені стенд «Вибори до Верховної Ради СРСР», «Куточок агітатора», «Куточок молодого виборця», а також план роботи агітпункту, графік чергувань агітаторів.

Завідуюча агітпунктом Валентина Федорівна ГОЛОВЧЕНКО розповідає:

— Щодня, починаючи з 2 січня 1979 року, о 16-й годині відчиняє свої двері наш агітпункт. В плані роботи — лекції про радянську виборчу систему як найдемократичнішу в світі, про книги Л. І. Брежнєва «Мала земля», «Відродження» та «Цілина», консультації юристів на теми «Громадянин і закон» тощо.

В своїй роботі ми спираємося на активну допомогу партійних організацій факультетів, на свій актив — агітаторів. Всього в нинішній передвиборній кампанії їх бере участь 105. Для наших агітаторів ми провели семінар, організували лекцію про нове у положенні про вибори. Для виборців прочитані лекція «Листопадовий (1978 р.) Пленум ЦК КПРС про економічну політику партії на сучасному етапі».

...Допізна горять вогні агітпункту. Підготовка до виборів йде повним ходом.

В. ГОМІН,
наш кор.

РІК ДИТИНИ



Рівно два десятиліття тому на XIV сесії Генеральної Асамблеї ООН було прийнято Декларацію прав дитини. «Дитина повинна розвиватися фізично, розумово, морально, духовно в умовах свободи і гідності», — говориться в цій Декларації. А цей, 1979 рік Організація Об'єднаних Націй оголосила роком дитини. 1 січня у виступі по Центральному телебаченню Генеральний секретар ЦК КПРС, Голова Президії Верховної Ради СРСР товариш Леонід Ілліч Брежнєв сказав: «Діти — це наше майбутнє, їм доведеться

продовжувати справу своїх батьків і матерів. Вони, я впевнений, зроблять життя на Землі кращим і щасливішим. А наш обов'язок, постаратися, щоб діти всіх народів не знали воєн, щоб у них було спокійне, радісне дитинство».

...Цей фотоеюд нашого кореспондента Сергія Комара називається «Сестрички». Погляньте, які вони не схожі одна на одну, але вони рідні. У них — спокійне й радісне дитинство. А рік 1979-й — це і їхній рік, рік дітей усієї планети.

ПЕРЕПИС ЗАВЕРШЕНО

Позавчора завершився Всесоюзний перепис населення. В третьому переписному відділі Центрального району Одеси добре попрацювали лічильники-студенти V курсу механіко-математичного факультету. Вони завершили перепис вже 22 січня. Сумлінно, з почуттям відповідальності за доручену справу працювали студенти Н. Орлова, В. Голтвянський, О. Спринсян, Н. Мачок, Н. Пархомова, Г. Муценко, А. Арнаутова, С. Захарова, С. Черкавський, Р. Антипова, В. Котляров, В. Попов, Н. Гірінг, Ю. Бусько, М. Чороба, Г. Шабловський, В. Матихін.

З 27 по 31 січня буде проводитися контрольний обхід населення. Ми впевнені, що його результати також будуть хорошими.

Успішній роботі перепис-

ного відділу значною мірою сприяла повсякденна допомога з боку партійної, комсомольської організацій університету і адміністрації.

Велика і корисна праця студентів у ході Перепису піде на користь нашій державі.

Г. МОРОЗОВ,
завідуючий переписним
відділом № 3.



День науки в порту Южний

Кафедри історії СРСР і філософії провели днями день науки в порту Южний. Доценти П. А. Некрасов та П. Г. Чухрій, старші викладачі Т. М. Попова і І. К. Калмакан, асистент В. А. Альошина прочитали лекції на тему 325-річчя возз'єднання України з Росією для робітників порту, припортового заводу і БУ-428 тресту «Чорноморгідробуд».

Перед трудівниками молодого міста з лекціями виступили також доценти кафедри філософії В. І. Богданович, А. А. Чунаєва та асистент В. М. Мейзерський.

Конференція з політекономії

Протягом семестру регулярно проводилися засідання гуртка політичної економії соціалізму, організованого на IV курсі біологічного факультету. На них обговорювалися цікаві проблеми економіки розвинутого соціалізму. Активними учасниками гуртка є студенти Ольга Каталевська, Тетяна Кривошій, Ольга Ломакіна, Ольга Деркач, Наталка Гесь, Валентина Свердел, Ольга Паламарчук, Тетяна Прозорова, Олена Юдіна, Олександр Тютюн, а керує ним доцент Людмила Андріївна Левченко.

Своєрідним підбиттям підсумків роботи гуртка стала конференція, в якій взяли участь всі студенти курсу, декан біологічного факультету доцент О. К. Фурман і секретар парторганізації доцент Н. К. Бочарова. Підготовлені доповіді були присвячені економічним проблемам розвинутого соціалістичного суспільства і критиці буржуазних економічних теорій з питань будівництва соціалізму. З цікавістю зустріли присутні доповіді «Специфіка дії економічних законів в умовах розвинутого соціалізму» О. Ломакіної, «Проблема інтересів в економічній літературі» В. Свердел, «Критика буржуазних реформістських і ревізіоністських теорій переходу від капіталізму до соціалізму» Т. Кривошій.

Конференція показала, що діяльність гуртка з політич-

СЕСІЯ І БІБЛІОТЕКА

О дев'ятій ранку розпочинають роботу читальні зали студентської бібліотеки. З самого ранку у своєму робочому кабінеті і завідувача бібліотекою Валентина Панасівна Бозіна. Наша розмова відбулася в той час, коли сесія в університеті лише входила у свій апогей, і стало зрозуміло, що до сесії готуються не лише студенти, а й бібліотека.

Ще в грудні, — розповідає В. П. Бозіна, — на всіх дев'яти пунктах видачі книг, у всіх філіалах бібліотеки ми провели збори, на яких обговорили питання підготовки до роботи у напружений сесійний час. Тоді ми вирішили, що треба особливу увагу приділити заочникам. Адже вони приїздять здалеку, і, мабуть, найбільше відчують потребу у книжках, яких на периферії дістати важко. Бібліотека працювала для них з десяти ранку до восьми вечора. Причому, у вихідні дні бібліотека не зачинялася.

Під час сесії працівники бібліотеки витримують навантаження в п'ять разів більше, ніж у звичайні дні. Щодня абонемент обслуговує по 200—300 студентів стаціонару, а читальні зали — до 600 чоловік.

На факультетах, у філіалах бібліотеки організовано виставки, присвячені 325-річчю возз'єднання України з Росією, вітрини нових видань, зроблено вільний доступ до підшивок газет і журналів у читальних залах.

Багато напружених годин сесії проводить студент з книгою. За всім цим стоїть великий труд бібліотекаря.

С. КУЖКО.

Кур'єр сесії

Сьогодні закінчилися екзамени зимової сесії у студентів першого і п'ятого курсів біологічного факультету. Деканат задоволений цюгорічними першокурсниками. Вони з честю витримали випробування першою сесією і відстояли звання студента. На екзаменах отримано багато відмінних і добрих оцінок. З такими результатами першокурсникам радісно буде відпочивати на чудових зимових канікулах, які почалися в них, уважайте, з дня останнього іспиту.

Вчора до редакції зайшов наш знайомий — п'ятикурсник істафу і радісно вигукнув: «Ура!» Останню сесію склав. І склав на «відмінно». А потім замислився і додав: «Шкода, що більше не буде екзаменів».

Ми заспокоїли хлопця і нагадали, що ще двічі він все-таки відчужє іспит в університеті: під час захисту дипломної роботи і коли складатиме державний екзамен з наукового комунизму. Але ж сесії вже не буде, — повторював він. — Тепер, як не дивно, і спати не хочеться, як під час екзаменів».

...Останню сесію склали п'ятикурсники університету. Пройде кілька місяців, і вони складатимуть екзамен на зрілість життєвій практиці, де треба буде показувати, що ж ти взяв в університеті і впроваджувати свої знання в життя.

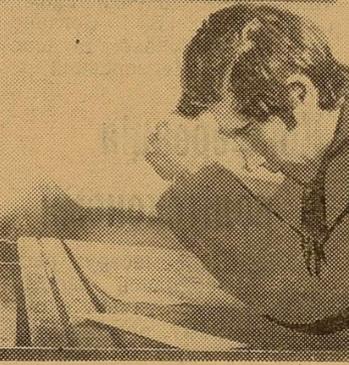


Сесія:

повний вперед!



Зрозуміло це лише студентам,
Ця подія для них не нова,
Що бувають на світі моменти,
Коли крутиться голова.
Коли сон не приходить
І тривога не спить у грудях,
Коли ти, обклавшись книжками,
Вчиш, аж темніє в очах.
Як прекрасно нині в Одесі!
Цілий день, як в годину пік.
Я не знаю, хто видумав сесію,
Але мудрий був чоловік!
Василь БОРЕЦЬКИЙ,
випускник філфаку.



ЯК СПРАВИ,
ВЕЧІРНИКУ?

ОРГАНІЗОВАНО, НА ВИСОКОМУ РІВНІ

Зимова сесія в цьому навчальному році на вечірньому відділі філологічного факультету пройшла значно організованіше, ніж в минулі роки. За розкладом завершилось читання лекцій і проведення практичних. Вчасно була підготовлена вся документація. Студенти організовано з'явилися на сесію. І в цьому, в першу чергу, заслуга заступника декана доцента І. Р. Швеця.

На українському відділі з кращого боку показали себе студенти першого, другого, п'ятого курсів. Тут є студенти, що склали іспити на відмінно і добре: З. Волосевич і Л. Діброва (5 курс), Дудяк (4 курс), В. Коцарко (3 курс) та інші. Бартко і Скиба — студентки другого курсу — склали сесію на відмінно, а Ковба, Максимова на «4» і «5».

Успішно пройшла перша сесія на першому українському (староста С. Козюра). Тут немає заборгованостей. Студентки О. Возна, Г. Лисоконь мають із усіх предметів «відмінно». Четвірки і п'ятірки одержали С. Козюра, Л. Грушовецька, Л. Макаренко. Без трійок склали іспити О. Бондар, В. Решетник, В. Янковська.

Не зважаючи на певні труднощі — помітна незабезпеченість підручниками і ін. — перший курс виявив високу організованість і дисципліну протягом семестру, відвідуючи лекції і практичні заняття, а також під час самої сесії. Це непогана заявка на майбутнє. Пожаємо, щоб і в другому семестрі курс не поступився першійстю.

М. ДОБРОГОРСЬКИЙ,
старший викладач
кафедри української
літератури.

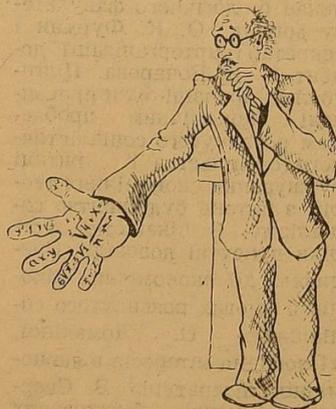
Кур'єр сесії

П'ятикурсники історичного факультету днями склали іспити по спеціалізаціях (історія КПРС, вітчизняна історія, археологія, нова і новітня історія). З 46 студентів 18 отримали відмінні оцінки, 27 — добрі і лише 1 — задовільну.

Кур'єр сесії

Перший в житті екзамен склали студенти першої групи І курсу хімічного факультету. Цим екзаменом традиційно була історія КПРС, приймав іспит старший викладач В. Г. Пицимуха. В залінову книжку кожного третього студента була записана відмінна оцінка, багато отримали «четвірки».

● ВЕСЕЛИЙ КОНСПЕКТ.



— 3 ким це я так привітався!

ЯКЩО ТИ ОТРИМАВ «ДВІЙКУ»

Сиджу на екзамені з неорганічної хімії у першокурсників хімічного факультету. Вже довго вивчають екзаменатор і студент, яку ж оцінку поставити останньому. Олександр Кривий тримає себе спокійно, однак відчувається, що всередині він аж тримтить. Взав уже другого білета і знову: «Не вище двійки», — каже викладач доцент О. І. Присяжнюк. Задумалась асистент Галина Петрівна Сохраненко: «Вчився ж хлопець протягом семестру непогано, а тут так розгубився. Хвилюється, чи що?» А Олександр вже повільно йшов сходами вниз. «Що ж робити?»

А й справді, що робити? Може, запитати про це в декана? А що, давайте так і зробимо.

Декан хімічного факультету доцент Н. Л. Оленович розповідає:

— На мій погляд, «двійка» — це не безвихідне становище для студента, котрий добре працював протягом семестру, для нього вона є випадковістю. Для того ж студента, який погано працював протягом семестру, пропускав заняття, недо-

статньо готувався до іспиту, така оцінка являє значну трудність. Ставлення до такого недбайливого студента з боку викладача теж особливе, бо студент в університеті повинен працювати, не покладаючи рук. Якщо він, отримавши «двійку», докладє зусиль, попрацює, то, безумовно, зможе ліквідувати свою заборгованість. А для цього в нього можливість є. Ми зараз склали графік пере-

складання незадовільних оцінок, щоб той, хто отримав незадовільну оцінку, міг швидко ліквідувати заборгованість.

Отже, Олександр, че падай духом. Подумай добре над матеріалом, повтори його. І... перескладай. Другий раз тобі — ні пуху!

А тепер досить про «двійки». Поговоримо ширше про сесію на хімічному факультеті.

ЩЕ ДВА ЗАПИТАННЯ ДЕКАНУ

— Надіє Львівно, чи має ця зимова сесія якісь свої особливості, що відрізняють її від інших сесій на хімічному факультеті?

— Такою особливістю є, поперше, те, що п'ятикурсники відповідно до нового учбового плану повинні складати екзамени з теоретичного матеріалу спеціального курсу. По-друге, як ніколи важка сесія у студентів третього і четвертого курсів — вони складають по п'ять іспитів. Екзамени відзначаються складністю матеріалу, значним його обсягом. А строки складання короткі.

— Студенти говорять: «ва-

жкий екзамен, легкий екзамен». А чим, на ваш погляд, визначається трудність екзамену?

— Думаю, що такий поділ все ж умовний. Кожен іспит є складним, тому що вимагає від студента напруженої праці і знання матеріалу. Разом з тим серед екзаменів є такі (квантова хімія, теоретична фізика, будова речовини, фізична хімія та інші), які для студентів є складними за обсягом матеріалу, що вимагає твердих знань математики і фізики. Щоб успішно скласти ці екзамени, треба працювати по-справжньому.

С. ОРДОВСЬКИЙ,

Газета «без відстаней»

ОБЛАСНОМУ РАДІОМОВЛЕННЮ — ПІВСТОЛІТТЯ
Позавчора в Паладі профспілок імені Лесі Українки відбувся святковий вечір, присвячений цій події. Наш кореспондент С. Комар взяв інтерв'ю у заступника головного редактора, старшого редактора редакції пропаганди Одеського обласного радіо, випускника філологічного факультету Валерія Васильовича Козака.

— Розкажіть, будь ласка, коротко, як починалося радіо в Одесі.

— Вважаємо, що стаціонарне радіомовлення, тобто радіомовлення зі студії, почалося в Одесі на рубежі 1928—1929 років, хоча спроби організувати його були і раніше. Одеське радіо — одне з найстаріших на Україні. Відмітно й те, що воно нагороджене медаллю «За оборону Одеси». Дійсно, під час оборони радіо мало неабияку вагу. Диктор того часу Р. Мостинська розповідала, що радіо важило тоді для одеситів так багато, як хліб: вони дізнавалися з його про всі події, вісті з фронту. З передової приїжджали білці, їх запрошували до мікрофона, і передача йшла в ефір.

Традиції того радіо ми прагнемо продовжувати і зараз. Хочемо зберегти такі риси, як наступальність, гостроту, відвертість, гумор. Зараз ми віщаємо дві години на добу. За обсягом матеріалу це прирівнюється до газети, в півтора рази більшого формату, ніж обласна. Слухачів у обласному радіо більше, ніж читачів в будь-якій обласній газеті, хоча постійних все-таки мало.

— А які передачі одеського радіо користуються найбільшою популярністю зараз?

— Це такі, скажімо, як «Рідна гавань» і «Голубий Дунай». Вони виходять для моряків вже 15—20 років, і до них звикли, їх слухають. Наймолодша передача, що користується популярністю — «Одеса — рідне місто моє». Років десять існує молодіжна радіостанція «Горизонт», в якій, до речі, раз на місяць виходить в ефір студентський радіоклуб «Орбіта». Тематика передач — найрізноманітніша. Найбільш живим і дієвим жанром вважається радіофейлетон.

— У вас на радіо, працює багато випускників Одеського університету, так?

— Так. А взагалі, слід сказати, що 80 процентів журналістів Одеси — це випускники філфаку Одеського університету. У нас хочеться назвати журналістів Віктора Козюра, Василя Піддубняка і Валентину Гайдаєнко, а також тих, хто ще вчиться на вечірньому відділенні, — диктора Ларису Єгорову, журналістів Вячеслава Кудряшова і Олега Калайду, звукооператора Євгена Ніканорова.

— Які почуття у вас, сьогоднішніх радіожурналістів, колишніх студентів ОДУ, коли ви кликаєте університет зараз?

Почуття поваги і ревності. Жалкуємо за тим, що ми вже

не студенти. Нам здається, що той час, коли вчилися ми, був найрадісніший. Хочеться побажати сьогоднішнім студентам, щоб вони прагнули прожити цей короткий період студентства якнайповніше, живо і яскраво, не жалкуючи енергії як на саме навчання, так і на громадську роботу. Ми вдячні своїм вчителям — викладачам філологічного факультету — за науку, яка нам дуже згодилася зараз. Робота журналіста — досить складна, тому що все майже сказано в цьому світі, але, знаючи це, журналіст все-таки не повинен повторювати вже сказаного до нього. Всі ми, випускники університету, нинішні радіожурналісти, виїшли з стіннівки «Філолог», над якою, було, засиджувались до ранку, із багатотиражки «За наукові кадри». Загартування, що ми отримали там, досить солідне. Зараз ми постійно цікавимось тим, що нового у «Філолозі», у «ЗНК» і не втрачаємо зв'язку з рідним вузом. До речі, минулого року більше десяти студентів університету — слухачів школи молодого журналіста — взяли участь у рейді-перевірці роботи міського пасажирського автотранспорту, з матеріалів якого вийшла жвава, цікава передача. Наостанок хочеться сказати: якщо хто бажає виробувати свої сили в радіожурналістиці, хай приходиться до нас, отримає завдання, і ми намагатимемося підтримати в ньому це бажання.

— Що ж, дозволяйте подякувати вам за інтерв'ю і побажати всьому колективі обласного радіо творчих успіхів і незгасимого прагнення новизни.



ФОРУМ МОЛОДИХ ПИСЬМЕННИКІВ

На тому тижні в Києві проходила Республіканська нарада молодих письменників. В ній взяли участь шість представників письменницької Одеси. Це поети Тарас Федюк і Антон Михайлевський, прозаїки Микола Суховецький і Дмитро Буханенко, поет і критик Михайло Стрельбицький, критик Володимир Панченко.

Ми попросили Володимира Панченка та Михайла Стрельбицького поділитися своїми враженнями від Наради.

В. ПАНЧЕНКО:

— Кожен із учасників Наради, безперечно, відчув на собі увагу, яка повсякчас приділяється тим, хто подає надії в різних родах літератури. Як сказав Павло Загребельний, відкриваючи республіканський форум молодих літераторів, користь подібних зібрань не в тому, що хтось когось навчить писати, а в тому, що семінари часто допомагають талантові усвідомити свою обдарованість, а посередності — відчутти власну нездарність. До того ж, справді нецінінню є можливість безпосереднього спілкування представників різних областей республіки, що збагачує таку необхідну для письменника пам'ять на людей.

Нарада, про яку йдеться, була організована (додам: на високому рівні) ЦК ЛКСМУ, Спілкою письменників України та Укрпрофрадіо. Радісно було бачити нещодобний живий інтерес відомих майстрів слова до літературного поволення. Олесь Гончар, Микола Бажан, Борис Олійник, Дмитро Павличко, Іван Драч, Олександр Левада, Юрій

Збанацький — їхня зацікавленість роботою Наради, без сумніву, пов'язана із уболіванням за майбутню рідну літератури. Таке довір'я й увага багатьох визнаних поетів і прозаїків дали можливість особливо гостро відчувати, що справа, за яку беруться молоді, дуже й дуже відповідальна.

Два дні йшли секційні заняття, де — про секцію критики можна сказати відверто — без зайвого захвалювання говорилось про зроблене, а ще більше про нерозв'язані проблеми. Переконаний, що така атмосфера — по-справжньому ділова і корисна, бо вона змушує бути наполегливішим, зосередженішим, вимогливішим до себе.

З Одеси нас приїхало шестеро: прозаїки Микола Суховецький і Дмитро Буханенко, поети Тарас Федюк та Антон Михайлевський, а до

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР

Вчора з Києва надійшло повідомлення: Миколу Суховецького, редактора книжкового видавництва «Маяк», та Михайла Стрельбицького, старшого викладача кафедри радянської літератури та літератури народів СРСР ОДУ, прийнято до Спілки радянських письменників. Редакція щиро вітає новобранців літератури — випускників нашої університету!

ІНДЕКСАЦІЯ ЛІТЕРАТУРИ

ЗА УДК

Універсальна десяткова класифікація, або скорочено УДК, є однією з найбільш поширених у світі класифікацій наукової і технічної літератури.

В нашій країні постановою Ради Міністрів СРСР від 11 травня 1962 року «Про заходи по поліпшенню організації науково-технічної інформації в країні» УДК з 1963 року стала обов'язковою системою класифікації літератури, що застосовується в органах науково-технічної інформації і науково-технічних бібліотеках.

Нині всі науково-технічні статті і науково-дослідні роботи обов'язково супроводжуються індексами УДК. Тому загальне знайомство з УДК потрібне кожному спеціалісту.

УДК була створена видатними бельгійськими бібліографами і документалістами Полем Отле та Анрі Лафонтемом. З першого видання 1905—1907 рр. і донині УДК пройшла довгий шлях розвитку, перетворившись в одну з найбільш деталізованих класифікацій світу. В УДК існує понад 100 тисяч рубрик, що дозволяють закодувати будь-яке наукове поняття. Кожному поняттю, окремому терміну відповідає відповідний цифровий індекс, для написання котрих використовуються усі десять цифр.

Вся галузь людських знань розбивається на 10 класів: 0 — загальні питання науки і культури, 1 — філософія, психологія, 2 — релігія, 3 — суспільні науки, право, управління, 4 — вільний клас, 5 — природничі науки і математика, 6 — прикладні знання, медицина і техніка, 7 — мистецтво і спорт, 8 — філологічні науки, 9 — географія та історія.

Кожен клас, в свою чергу, поділяється на 10 відділів, окремі наукові дисципліни. Наприклад, клас природничих наук має такі поділи: 51 — математика, 52 — астрономія, геодезія, 53 — фізика, 54 — хімія, мінералогія і т. д.

Таким чином, цифрові індекси книжок і статей з природничих наук завжди починаються з цифри 5, а математична література має початковий індекс 51.

Кожна з наукових дисциплін також поділяється на 10

розділів аж до отримання гранично довгого індекса, що означає окремий термін чи поняття. З метою зручності читання і сприйняття індексів після кожних трьох цифр звичайно ставиться крапка. Наприклад, індекс УДК 543.42 відповідає роботам зі спектрального аналізу.

Загальна методика індексування по УДК полягає в наступному. З заголовка статті чи теми дослідження вибирається 2—3 основних ключових терміни, що відображають суть даної роботи. Ключові слова розміщуються в порядку їхньої смислової значимості: на перше місце вноситься основний термін, а далі йдуть додаткові, допоміжні і підлеглі терміни. В таблицях УДК за алфавітно-предметним показником для кожного терміна знаходиться цифровий індекс. Якщо термін відсутній у покажчику, то його замінюють синонімом, близьким до нього поняттям, або, в крайньому випадку, більш загальним поняттям. Усі знайдені індекси записуються в тій же послідовності, що і ключові слова заголовка і з'єднуються між собою знаком відношення: двокрапкою, чи знаком «плюс», чи косякою рискою.

Таким чином, отримуються цифровий код чи індекс УДК, який записується в рядок. Для уточнення і деталізації поняття основної таблиці УДК існують допоміжні таблиці, які характеризують документи з боку форми, змісту, часу і місця подій.

Індекси УДК до основних термінів і допоміжних визначників знаходяться за таблицями УДК останніх років видання.

В науковій бібліотеці нашого університету є нові повні і скорочені видання таблиць УДК. Вони знаходяться в науково-бібліографічному відділі.

Такі, коротко, загальні відомості про методику індексування за УДК. Більш детальні відомості викладені в передмові до таблиць УДК та в спеціальній методичній літературі. В складних випадках індексації за допомогою слід звертатися до бібліографів, оскільки методика індексування за УДК досить складна і вимагає спеціального вивчення.

С. КИРИЧЕНКО,
головний бібліограф
наукової бібліотеки.

Сила усного слова

...Живого і споконвічного, винятково одухотвореного і впливального — у великій залежності від активної життєвої позиції кожного, від сприйняття слова як діла. Отож, тема нашої другої статті — визначити деякі передумови ефективності і дієвості усного слова. Маються на увазі передусім виступи студентів на семінарах і політінформаціях, зборах і диспутах, відповіді на запитаннях і іспитах. Спробуємо узагальнити передовий студентський досвід у цій важливій галузі духовного творення і застерегти від окремих помилок.

Найперше хочемо заохотити настанову багатьох студентів на роздум. Згадана форма мовної діяльності відбиває науково-філософський і публіцистичний підхід до розв'язування проблем, а цілеспрямований творчий пошук поєднує з емоційною напругою, живомовністю. Під час роздуму студент яскраво ілюструє вміння не лише готувати, але й, як кажуть, подавати, переконувати, поєднувати частину з цілим, а цілим умотивовувати частину. В роздумі, які відомо, широко використовуються засоби акти-

візації стосовно слухачів. А невимушеність органічно поєднується з ефектом творення думки «на очах». Щойно висловлене — винятково суттєва риса усного мовлення, оскільки слухач сприймає свою присутність не пасивно. Він — не лише у мовчазній творчій співдружності з промовцем, але й у співтворстві. Для нього це — маленьке свято народження і формування думки. Свято творчості.

Настанова під час виступу — роздум на переконання вимагає від того, хто говорить, постійно зважати на закономірності зворотного зв'язку, передбачати закономірні «чому?» з боку слухачів і самому ставити проблемні запитання. Власне, так часто і буває. Досвідчені промовці час від часу користуються і запитаннями, і відповідями на них. Досить часто, до речі, проблемні запитання починають нову мікротему, так би мовити, усний абзац. Все це, як і питання риторичні, дієслівні форми типу «з'ясуємо», «розглянемо», «погодьмося» тощо сприяє залученню слухачів до більш активного співпереживання і співдумання.

(Продовження на 4-й стор.).

«СТАРЫЙ СТУДЕНТ»

(Рассказ очевидца)

В костюме и при галстук,
походкой
Не то, чтобы уверенной,
но и
Нельзя сказать, чтоб,
так сказать, и робкой,
Он подошел
к бесчувственной двери.

И яблоко адамово
по глотке
Забегало, запрыгало,
а нерв
Задргал веки,
точно озверев.
...Но сердце билось
четко под зачеткой!...

В. ТРИВЕ.

ЯКЩО СТУДЕНТ...

...Де складати екзамен,
нічого не знаючи, нехай він
побажає викладачеві ні цуку,
ні пера, а все інше пошле до
біса;

...не знає запитання біле-
та, значить, він узав не той
білет;

...підозрюється у користу-
ванні шпаргалкою, він має
право на знак протесту по-
кинути аудиторію;

...не знає, як відповідати
екзаменаторові, він може від-
повісти своїми словами;

...побачив, що викладач
дивиться на нього скося, він
повинен прийняти відповід-
ну позу.

● Студент: — Я закінчив
відповідати.
Професор: — Як?! І це
все?

Студент: — Ні, Ви ще не
поставили мені «четвірку» в
заліковку.

● Професор: — Ну, Ви
хоча б знаєте, скільки буде
два помножити на два?

Студент: — Буде стипен-
дія...

● Професор: — Якщо ві-
рити всьому, що Ви тут роз-
повіли, то Ви відкрили нов-
ий закон фізики.

Студент: — Вітаю, про-
фесоре! Вас — першого вчи-
теля — теж не забудуть.

СИЛА УСНОГО СЛОВА

(Продовження.
Початок на 3-й стор.)

Само собою зрозуміло, що
для роздуму-переосмислення кон-
че потрібним є своєрідний пси-
хологічний настрій. Чи не то-
му викладачі перед захистом
курсних чи дипломних заохочу-
ють студентів у такий спосіб:
«На хвилину, — говорять во-
ни, — забудьте, що ми все ска-
зане Вами добре знаємо. Ви —
професор з опрацьовуваної те-
ми. Вам і карти в руки. Допо-
відайте і переконуйте». І справ-
ді: викладачам цікаво слухати
відповіді-роздуми, відповіді-до-
кази. Ім приємно ще і ще раз
пережити ту або іншу пробле-
му з уст студента, тим більше,
якщо той перебуває в стані
творчого і емоційного напру-
ження.

Звичайно, кожен усний вис-
туп має свій жанр. Під час за-
хисту курсової чи дипломної,
неможливо донести хід і зміст
дослідницької думки. Через
брак часу студент зупиняється
лише на висновках, на питан-
нях методологічних і методич-
них. Про творчий характер до-
слідження, композиційно-логіч-
ні основи та його зміст гово-
рять рецензент.

Інша річ — семінарські чи
практичні заняття, збори чи
політінформації. Тут, як на-
жуть, можна і треба розпові-
сти «від» і «до». До всього —
коротко, ясно і популярно, ос-
мислено. Не раз ловили себе на
думці, що саме під час таких
виступів хочеться бачити сту-
дента перед аудиторією. І не
лише з погляду формального.
Хочеться, щоб під час свого
розгорнутого монологічного ви-
ступу студент сам дбав про
увагу слухачів, активізував її;
щоб дивився у вічі не про-
сто аудиторії, а кожному з при-
сутніх... На першій, середній і
задній лавах. Хочеться, щоб
студент бачив як зосереджен-
них, так і розсіяних, неуваж-
них, і, ясна річ, зважаючи на
специфіку безпосереднього
спілкування, полегшував сприй-
мання свого виступу (в тім чис-
лі індивідуальними жестами).

Як відомо, останнє досягає-
ться перш за все за умов стро-
гої композиції, дедуктивного
зачину, за умов дотримання
логічно-композиційних основ.
Дуже добре, наприклад, коли
послідовно дотримується закон
достатньої основи; коли пер-
ші речення є не лише енергій-
ними і своєрідними, з відтін-
ком новизни, але й відразу
орієнтують на наскрізну тему
і проблему; коли вони створю-
ють основу для розгортання
думки.

Нам вважається закономір-
ним, коли під час відповіді на
екзамені студент чітко і осми-
слено проговорює поставлене у
білеті запитання і одразу ж
відповідає по суті, виділяючи
паузами і запитаннями нові

проблеми у згоді з наскріз-
ною. Проте доводиться нерід-
ко ще зустрічатися з випадка-
ми, коли після прочитання за-
питання студент починає «зда-
леку», а потім і зовсім відхо-
дить від проблеми. У цьому
випадку він не дотримується
закону тотожності. Сутність йо-
го полягає в тому, щоб витри-
маною була «червона нитка»,
щоб, образно висловлюючись,
вона не загубилась у лабіринті
інших думок і не перефарбу-
валась.

В єдності з названими пере-
буває закон єдності протилеж-
ностей. При цьому ставиться
вимога, щоб наступна думка
органічно випливала з попе-
редньої, щоб у ході виступу
чітко була логіка роздуму,
зберігалась причинно-наслід-
кові зв'язки.

І, нарешті, — застереження
з приводу ще таких типових
помилко. Бува ще, виступає
студент, роздумує, а фактів під
руками малувано. Висунута теза
в результаті не підтверджу-
ється, факти звучать фрагмен-
тарно, відчужено, а проблемні
запитання — псевдопубліци-
стично. Або невимушено і
енергійно звучить зачин, але
згодом через брак фактів він
повисає в повітрі. В студента
з'являються паузи, розрахова-
ні на бажання якнайскоріше пе-
рейти до наступного питання.

На жаль, трапляються ви-
падки, коли з першого рече-
ння студент настроює себе і ви-
кладача не на роздум-монолог
(«від» і «до»), а на ланцюговий
діалог. Кожне нове знання, а
тим більше переконання, ви-
кладачеві доводиться буквально
«вуживати». І збонку буває
важко дізнатись, хто відпові-
дає — студент чи викладач.
Буває й так: втомлений ви-
кладач сам переходить на моно-
лог-роздум, студент же обме-
жується репліками. На жаль,
все це не з галузі гумору, а з
живої дійсності.

Ясна річ, роздум передбачає
тривале роздумування, виношу-
вання і осмислення фактів, їх
систематизацію. Лише за таких
умов він буде якісним і ефек-
тивним, а виношена думка на-
стійно шукатиме найбільш точ-
ного слова, найбільш адекват-
ної інтонації.

І тут доречно зауважити, що
усне слово ми називаємо ви-
нятково одухотвореним у вели-
кій мірі завдяки інтонації. До-
ведено, наприклад, що звичай-
нісньке «обережно» можна ви-
мовити двадцятьма двома інто-
наційно-судисловими варіанта-
ми: ввічливого прохання, ствер-
дження, попередження, просто
прохання, здивування, погрози,
питання, оклику тощо. Звичай-
но, в інтонаційній малюнок і
інтонування включаємо при

цьому і висоту голосу, і темп,
і тембр, і логічне наголошення
слів, складів, звуків, і вираз-
ність проговорювання у згоді з
нормами літературної вимови.
Враховуємо також членування
на мовні такти, застереження
вчених, що найлегше сприйма-
ються мовні такти від трьох до
семи слів за умов вмотивовано-
го використання речень склад-
нопідрядних і ускладнених зво-
ротами; за умов, коли думка
рухається від основи до ядра,
від більш відомого до менш ві-
домого, від менш значимого до
більш значимого.

Одухотвореність і невиму-
шеність — у великій залежності
від уміння і навичок говори-
ти своїми словами. Одного ра-
зу ми запитали студентів, що
це значить. Відповіді були най-
різноманітніші і найполярніші.
Одні вважали, що при цьому
слід надавати перевагу розмов-
ному стилю, усномовній лек-
сиці і фразеології, уникати ви-
словлювань книжного типу,
тим більш трафаретних і за-
штампованих; уникати також
вужкопрофесійних слів, вмоти-
вовано і обмежено вживати
слова іншомовні.

Все це, звичайно, справед-
ливо. За умов, безпосередньо-
го і так би мовити синхронно-
го сприймання вужкопрофес-
сійні і іншомовні слова «без
надобности» будуть гальмува-
ти і розсіювати увагу слухачів.
Та найбільше сподобалися
відповіді, в яких стверджувало-
ся, що «говорити своїми сло-
вами» — це значить насампе-
ред виявляти творчий харак-
тер мислення, доносити знан-
ня — переконання. Звичайно,
широко використовуючи при
цьому і ресурси усномовної
лексики, і крилаті вислови,
прислів'я і приказки, які до
всього інтимізують відносини
з слухачами і є вагомим засо-
бом доказовості.

Розуміємо, сказане далеко
не вичерпує усіх складників,
які визначають силу і ефекти-
вність різноманітного усного
слова. Важливо зважити, до
всього на взаємодію мовлення
усного з писемним, на важли-
вість уявного озвучення ху-
дожного твору під час прочи-
тання. Все це — тема нашої
розмови в третій статті під за-
головком «Слово і його твор-
чі можливості в різноманітних
контекстах» (виключаючи про-
зу і поезію, драматургію і кі-
но).

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
доцент кафедри
російської мови.

«ОЛЯ ЙОГО ПРОСТО
ЗАЧАРУВАЛА...»

Життя. У кожній людини
воно складається по-різному.
І весь життєвий шлях, зви-
чайно, залежить від самої
людини.

Ось переді мною стаття
кореспондента С. Ордовсько-
го «Тупик». Читавш її і ще
раз впевнюєшся, що життя
надзвичайно складне. Але ви-
рішення усіх проблем зале-
жить від самої людини, і
лише від неї. Розумію Юри-
не становище. Але... Зустрі-
чався з двома дівчатами —
Олею і Валею — які одна-
ково гарно ставилися до ньо-
го. І вибір чомусь вправ саме
на Валею. Значить, Юрій все-
таки більше любив її. У мо-
лодій сім'ї з'являється тре-
тя людина, яка повинна ще
більше зміцнити відношення
між Юрієм і Валентиною.
Але ситуація ще більше уск-
ладнюється. Оля його просто
зачарувала своєю увагою і
«спільними розмовами». І
справа тут не в спеціальності
зовсім, і не в освіті. Не-
зрозуміло, що ж думав Юрій
перед одруженням. Хіба мо-
жна судити про людину лише
за освітою і спеціальністю?
Ні й ще раз ні. І якщо Юрія
зв'яже з Валею лише син,
то це не щастя. Це, звичай-
но, велика трагедія для Ва-
лі, і правильно написано у
статті, що нікому, крім Юрія
самого, не доведеться вирі-
шувати цю проблему. Пот-
рібно все як слід зважити,
обміркувати, і, зрештою, вже
точно вирішити, з ким бути.

Світлана КОРОТЕНКО,
студентка філфаку.

В. о. редактора **В. БЕХТЕР.**

Т. С. СОЛОМОНОВА



Після тяжкої, тривалої хворо-
би передчасно пішла з життя
Тайсія Степанівна Соломонова.
В Одеському університеті
вона працювала викладачем
факультету романо-германської
філології з 1960 року. Протягом
багатьох років вела урочову і
виховну роботу на старших
курсах. Працювала в галузі
вдосконалення методики ви-
чення німецької мови і над-
створенням учбово-методичних
посібників. З 1975 року Т. С.
Соломонова — старший викла-
дач.
Чуйна, добра людина, вона
користувалася повагою і ав-
торитетом колег. З великою тур-
ботою ставилася Т. С. Соломо-
нова до студентів, а вони в свою
чергу дуже любили свого стар-
шого товариша і наставника.
Пам'ять про авторитетного
педагога, чуйну людину, гарно-
го товариша назавжди зали-
шиться у наших серцях.

ГРУПА ТОВАРИЩІВ.

Ректорат, партком, проф-
ком, комітет комсомолу, де-
канат по роботі з іноземни-
ми студентами, кафедра ро-
сійської мови для іноземних
студентів висловлюють щире
співчуття старшому виклада-
чеві В. Г. Соломонову з при-
воду тяжкої втрати — смер-
ті дружини.
Тайсії Степанівни.

СПОРТ

ПІСЛЯ П'ЯТИ ВИДІВ ПРОГРАМИ

ТРИВАЄ СПАРТАКІАДА ОДУ. СТАН СПРАВ НА СЬОГОДНІ ІЛЮСТРУЄ ТАБЛИЦЯ (ФАКУЛ ьТЕТИ, ВИДИ СПОРТУ, МІСЦЯ).

ФАКУЛЬТЕТИ	ВОЛЕЙБОЛ		БАСКЕТБОЛ	ГАНДБОЛ		СТРІЛЬБА	ШАХИ
	ЖІН.	ЧОЛ.		ЧОЛ.	ЖІН.		
БІОФАК	II	—	V	II	V	VIII	III
ГЕОФАК	III	III	II	I	II	IV	VII
ІСТФАК	—	—	VI	VI	VIII	VI	V
МЕХМАТ	V	I	I	VIII	I	I	I
Ф-Т РРФ	VI	VI	VII	VII	IV	V	—
ФІЗФАК	VII	II	III	III	VII	VII	II
ФІЛФАК	IV	—	VIII	IV	VI	IX	VI
ХІМФАК	I	IV	—	—	—	III	—
ЮРФАК	VIII	V	IV	V	III	II	IV

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

НАШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул.
П. Великого, 2, держуніверси-
тет, редакція газети «За нау-
кові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

внутрішній 841 (з міста
206-841),
телефони: міський 23-84-13,